

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. liepos 12 d.
(OR. en)

11799/23

ECOFIN 771
RELEX 886
NIS 21
MED 20
COEST 439

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. liepos 11 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 409 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI dėl makrofinansinės paramos teikimo trečiosioms šalims 2022 m.

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 409 final.

Pridedama: COM(2023) 409 final

Briuselis, 2023 07 11
COM(2023) 409 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl makrofinansinės paramos teikimo trečiosioms šalims 2022 m.

{SWD(2023) 244 final}

TURINYS

1	IVADAS	2
2	MAKROEKONOMINIAI POKYČIAI ŠALYSE PARTNERĖSE.....	3
2.1	Rytų partnerystė	4
2.2	Pietinės kaimyninės šalys.....	5
2.3	Vakarų Balkanai.....	5
3	MAKROFINANSINĖS PARAMOS OPERACIJOS 2022 M.....	6
3.1	Rytų partnerystė	8
	• Moldova. Nauja MFP operacija.....	8
	• Ukraina. Skubi MFP	8
	• Ukraina. Išskirtinė MFP.....	9
	• Ukraina. MFP+	10
3.2	Pietinės kaimyninės šalys.....	11
	• Jordanija. MFP III.....	11
	• Tunisas. COVID-19 MFP	11
3.3	Vakarų Balkanai.....	12
	• Bosnija ir Hercegovina. COVID-19 MFP	12
4	TINKAMO MFP LĖŠŲ PANAUDOJIMO UŽTIKRINIMAS. VEIKLOS VERTINIMAS, VERTINIMAI IR AUDITAS	12
4.1	Veiklos vertinimas.....	12
4.2	Vertinimai.....	13
5	BENDROS TENDENCIJOS, SUSIJUSIOS SU MFP PRIEMONE	14
5.1	MFP priemonės veikimas.....	14
5.2	MFP 2021–2027 m. daugiametėje finansinėje programoje.....	15
6	ŽVILGSNIS Į ATEITĮ – MFP OPERACIJOS IR BIUDŽETO BŪKLĖ 2023 M. 16	

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl makrofinansinės paramos teikimo trečiosioms šalims 2022 m. ⁽¹⁾

1 Įvadas

Makrofinansinė parama, arba MFP, yra ES finansinė priemonė⁽²⁾, taikoma šalims partnerėms, susiduriančioms su mokėjimų balanso krize. Nuo 1990 m., kai buvo pradėta teikti MFP, ją naudojant padedama gerinti šalių, besiribojančių su ES arba geografiškai esančių netoli ES ribų, makroekonominį ir finansinį stabilumą, kartu skatinant įgyvendinti struktūrines reformas. Tai paprastai yra papildoma parama, kuri teikiama, tik jei su Tarptautiniu valiutos fondu (toliau – TVF) sudarytas nepreventinis susitarimas dėl kredito, tačiau šios išankstinės sąlygos išimtis buvo padaryta nustatant išskirtinę paramą, suteiktą Ukrainai po 2022 m. vasario mėn. įvykdytos Rusijos plataus masto invazijos. Mažinant šalių partnerių patiriamą tam tikrą spaudimą spręsti savo mokėjimų balanso problemas, šia parama joms sudaromos sąlygos plėsti savo fiskalinę erdvę, didinti skolos tvarumą ir sutelkti dėmesį į reikalingų reformų vykdymą. MFP operacijomis palengvinamas makroekonominio koregavimo procesas, todėl jos gali turėti teigiamą socialinį poveikį, nes šaliai suteikiama daugiau laiko ir galimybių šalinti pagrindines krizės priežastis.

MFP dažniausiai teikiama paskolų forma, o joms reikalingų lėšų Komisija skolinasi kapitalo rinkose. Tam tikrais atvejais ji teikiama iš ES biudžeto finansuojamų dotacijų forma. Kartais ji gali būti teikiama derinant paskolas ir dotacijas.

MFP išmokama dalimis ir tik tuo atveju, jei valstybė atitinka visus konkrečius struktūrinių reformų kriterijus, dėl kurių su ja buvo susitarta. Tai padeda įgyvendinti griežtas koregavimo ir reformų priemones, kuriomis siekiama šalinti svarbiausias pagrindinės krizės priežastis, stiprinti viešųjų finansų sistemas ir teikti paramą tvariam bei integraciniam augimui ir darbo vietų kūrimui. Be to, išankstinė MFP suteikimo sąlyga yra ta, kad paramą gaunanti šalis laikosi veiksmingų demokratinių mechanizmų, be kita ko, yra sukūrusi daugiapartinę parlamentinę sistemą, laikosi teisinės valstybės principų ir gerbia žmogaus teises. Taip makrofinansine parama papildoma nuolatinė ES bendradarbiavimo parama ir padedama siekti platesnio masto tikslo – išsaugoti stabilumą ir didinti gerovę bei skatinti pagrindines ES vertybes už ES ribų. MFP plačiai pripažinta kaip veiksminga reagavimo į krizę priemonė, kuria ES suteikiama galimybė imtis aiškių ir lanksčių veiksmų ir daryti politinį poveikį⁽³⁾. Tai patvirtinta kelių užbaigtų MFP

¹ Ši ataskaita parengta remiantis informacija, turėta 2023 m. balandžio mėn.

² Makrofinansinės paramos ES nepriklausančioms šalims, išskyrus besivystančias šalis, teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 212 straipsnis. Kai trečiajai šaliai reikalinga skubi finansinė parama, ji gali būti grindžiama SESV 213 straipsniu.

³ Be to, MFP papildomi kiti su kaimyninėmis šalimis ir Vakarų Balkanais susiję ES išorės veiksmai arba priemonės, įskaitant paramą biudžetui, kurios 2022 m. šiuose regionuose dotacijomis buvo suteikta iš viso 1 384 mln. EUR. Naujausią paramos biudžetui ataskaitą galima rasti adresu https://international-partnerships.ec.europa.eu/system/files/2022-10/budget-support-trends-and-results-2022_en.pdf.

operacijų nepriklausomų vertinimų išvadose⁽⁴⁾ ir neseniai atliktame pastarojo dešimtmečio operacijų metavertinime⁽⁵⁾.

Prasidėjus nepateisinamam Rusijos agresijos karui prieš Ukrainą, 2022-ieji buvo išskirtiniai metai MFP atžvilgiu, nes buvo efektyviai pademonstruotas jos tolesnis aktualumas ir lankstumas, kai ES galėjo suteikti didelę trumpalaikę finansinę paramą Ukrainai ypatingomis aplinkybėmis ir kartu paremti kitas ES kaimynines šalis, kurias smarkiai paveikė ekonominiai šio karo padariniai. Todėl šios operacijos ir jų poveikis biudžetui yra tarp svarbiausių klausimų, apie kuriuos pranešama šioje metinėje ataskaitoje.

2022 m. metinę ataskaitą Komisija parengė laikydamasi pareigos teikti informaciją, numatytos įvairiuose Europos Parlamento ir Tarybos sprendimuose dėl MFP operacijų⁽⁶⁾. Prie ataskaitos pridamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, kuriame pateikiama išsamesnė atskirų MFP operacijų makroekonominių aplinkybių ir tų operacijų įgyvendinimo analizė.

2 MAKROEKONOMINIAI POKYČIAI ŠALYSE PARTNERĖSE

2022 m. ekonominiam vystymuisi ES kaimyninėse ir plėtros šalyse tiesioginį ir netiesioginį poveikį turėjo Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą. Nors jo sukeltas išorinis poveikis labiausiai tiesiogiai paveikė Rytų partnerystės šalis, jo pasekmės taip pat buvo jaučiamos ES pietinėse kaimyninėse šalyse ir Vakarų Balkanuose.

Rytų partnerystės šalyse dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą nuvertėjo valiuta, taip pat buvo patiriamas didelis spaudimas maisto ir energijos kainoms. Be to, smarkiai sumažėjo vartotojų ir verslo pasitikėjimas, o dideli migracijos srautai regione sustiprino infliacinį spaudimą keliose šalyse. Didžiausias neigiamas poveikis buvo jaučiamas Moldovos Respublikoje, kurioje smarkiai padidėjo infliacija (viršijusi Ukrainos lygį) ir sumažėjo vartotojų ir verslo pasitikėjimas. Tuo tarpu Armėnija ir Sakartvelas pasinaudojo dideliais Rusijos piliečių srautais ir susijusiais lėšų pervedimais, taip pat dėl karo pasikeitusiais transporto maršrutais.

Nepaisant nedidelio bendro poveikio prekybai pietinėse kaimyninėse šalyse, jose spaudimas pasireiškė išaugusiomis maisto kainomis ir mažėjančiu aprūpinimu maistu (kai kurios šalys yra labai priklausomos nuo Rusijos ir Ukrainos importuojamų kviečių, kurie yra itin svarbus ir gausiai subsidijuojamas pagrindinis produktas) ir padidėjusiomis energijos kainomis (nors jos dažnai stipriai subsidijuojamos). Nepaisant to, visose pietinėse kaimyninėse šalyse, išskyrus Libaną, 2022 m. ekonominė plėtra toliau tęsėsi.

Dėl nuolatinio energijos, maisto ir transporto kainų augimo Vakarų Balkanuose toliau didėjo infliacija ir mažėjo namų ūkių realiosios disponuojamosios pajamos bei privatus vartojimas. Tarptautinių tiekimo grandinių sutrikimai ir dėl prastesnių augimo perspektyvų šalyse, kurios yra svarbios prekybos partnerės, įskaitant ES, sumažėjusi paklausa pablogino visų trijų regionų ekonomines perspektyvas, įskaitant eksporto ir tiesioginių užsienio investicijų, ir taip padidino esamą išorės disbalansą.

⁴ Visos vertinimo ataskaitos skelbiamos Komisijos interneto svetainėje https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en.

⁵ COM(2023) 0016 *final*. Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Evaluation of Macro financial assistance to third countries (Meta-evaluation of operations for 2010-2020)“.

⁶ Sprendimas (ES) 2022/313; Sprendimas (ES) 2022/1201; Sprendimas (ES) 2022/1628; Sprendimas (ES) 2022/2463; Sprendimas (ES) 2022/563; Sprendimas (ES) 2020/701; Sprendimas (ES) 2020/33.

Šiame skyriuje nagrinėjami regioniniai sunkumai, su kuriais susiduria ES kaimyninės šalys ir Vakarų Balkanai, o kiekvienos šalies ekonominės veiklos rezultatai papildomai įvertinami pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente.

2.1 Rytų partnerystė

2022 m. ekonominiam vystymuisi visose Rytų partnerystės šalyse poveikį darė Rusijos karas prieš Ukrainą, o pandemijos poveikis pamažu išblėso. Tačiau ekonominis vystymasis šiose šalyse labai skyrėsi. Viena vertus, ekonominės veiklos rezultatai smarkiai (maždaug –30 proc. Ukrainoje) arba gerokai pablogėjo (4,7 proc. BVP sumažėjimas Baltarusijoje ir 5,9 proc. BVP sumažėjimas Moldovoje). Poveikis šioms šalims buvo tiesioginis (Ukraina nukentėjo nuo Rusijos brutalaus agresijos karo ir jo pražūtingų humanitarinių, socialinių ir ekonominių padarinių, įskaitant didžiulius materialiojo kapitalo nuostolius ir infrastruktūros sunaikinimą, taip pat didelį tarptautinių pabėgėlių ir šalies viduje perkeltųjų asmenų skaičių) arba persiduodantis, dėl kurio sumažėjo vartotojų ir investuotojų pasitikėjimas. Kita vertus, ekonominė veikla trijose Kaukazo regiono šalyse pasiekė įspūdingas aukštumas. Armėnijoje ir Sakartvele BVP augo atitinkamai 12,6 proc. ir 10,1 proc. dėl Rusijos piliečių ir įmonių antplūdžio prasidėjus Rusijos agresijos karui ir su tuo susijusio lėšų pervedimų suaktyvėjimo. Azerbaidžanui (4,6 proc. BVP augimas) taip pat buvo naudingi padidėję finansavimo srutai iš Rusijos ir teigiamas prekybos sąlygų poveikis aukštesnėms energijos kainoms, kaip ir tebevykstantis atsigavimas po pandemijos.

Didelė infliacija, kuri daugeliu atvejų pasiekė dešimtmečius neregėtas aukštumas, 2022 m. tebebuvo Rytų partnerystės šalis vienijanti savybė. Metų viduryje vartotojų kainų augimas pasiekė viršūnę (visose šalyse jis siekė dviženklį skaičių) dėl kainų (visų pirma maisto ir energijos) šoko, susijusio su Rusijos agresijos karu prieš Ukrainą, ir dėl konflikto tiesiogiai sukulto vietos valiutų susilpnėjimo. Dideli migracijos srutai regione taip pat sustiprino infliacinį spaudimą kai kuriose šalyse. Norėdami pažaboti infliaciją, 2022 m. centriniai bankai toliau dėjo pastangas griežtinti pinigų politiką, nors nuo metų vidurio palūkanų normų didinimo tempas gerokai sulėtėjo, o pasaulinės žaliavų kainos ir vietos valiutos stabilizavosi.

Trys Kaukazo regiono šalys, kurių ekonominė veikla buvo aktyvi, pranešė apie gerus 2022 m. fiskalinius rezultatus, t. y. jų biudžeto deficitas neviršijo nustatytų tikslų, o valstybės skolos ir BVP santykis gerokai sumažėjo. Ukraina, priešingai, smarkiai išaugus išlaidoms (ypač gynybos išlaidoms) ir labai sumažėjus karo nualintos šalies ekonomikos pajamoms, fiksavo didžiulį biudžeto deficitą, kurį daugiausiai finansavo tarptautiniai partneriai, visų pirma ES. Išorės fronte taip pat buvo stebimos skirtingos tendencijos. Trys Kaukazo regiono šalys fiksavo nemenką prekybos augimą, kuris iš dalies buvo susijęs su transporto maršrutų pokyčiais dėl karo, o Azerbaidžano atveju – pasaulinių energijos kainų šuoliu. Ukrainos prekyba, priešingai, žlugo, Rusijai sunaikinus kapitalo atsargas ir blokavus pagrindinius prekybos maršrutus, ypač Juodojoje jūroje. Vakarų pritaikytos visapusiškos sankcijos Baltarusijai prisidėjo prie šalies prekybos nuosmukio. Teigiamas aspektas yra tas, kad emigrantų perlaidos į rytines kaimynines šalis išliko stebėtinai stabilios nepaisant karo ir prisidėjo prie einamosios sąskaitos deficito mažinimo, taip kartu su oficialiuoju finansavimu paremdamos nuolatinį užsienio valiutos atsargų kaupimą daugelyje regiono šalių.

Kalbant apie trumpalaikę regiono perspektyvą numatoma, kad jis greičiausiai bus ir toliau veikiamas Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą. Kitas svarbus veiksnys yra galimas pasaulinės išorės paklausos sumažėjimas dėl pagrindinių centrinių bankų toliau vykdomo pinigų politikos griežtinimo. Jį iš dalies būtų galima kompensuoti šiek tiek švelnesne

fiskaline ir pinigų politika rytinėse kaimyninėse šalyse, nes infliacija jau po truputį mažėja.

2.2 Pietinės kaimyninės šalys

Nepaisant Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą padarinių, kurie pasireiškia išaugusiomis žaliavų kainomis ir padidėjusia infliacija, lemiančia finansinių sąlygų griežtinimą, ekonominė plėtra 2022 m. buvo stebima visose pietinėse kaimyninėse šalyse, išskyrus Libaną. Nors pandemijos poveikis ekonomikai palaipsniui silpnėjo, ekonomikos augimas sulėtėjo ir nepasiekė iki karo buvusių lūkesčių, ypač pirmąjį ketvirtį po karo pradžios. Remiantis preliminariais duomenimis, faktinis BVP augimas pirmąjį 2022 m. pusmetį siekė nuo 2,0 proc. Maroke iki 7,7 proc. Izraelyje.

Ekonomikos augimą lėmė toliau atsigaunantis paslaugų sektorius, visų pirma turizmo, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų, restoranų ir transporto paslaugų. Energijos eksportuotojų plėtrą ypač skatino didelė paklausa ir aukštos tarptautinės energijos kainos po Rusijos karo prieš Ukrainą pradžios ir (Vakarų) sankcijų Rusijai. Nedarbas stabilizavosi ir, atsigaunant ekonominei veiklai, daugelyje šalių sugrįžo į ikipandeminį lygį. Infliacija pagal VKI paspartėjo visose šalyse ir šį paspartėjimą lėmė tarptautinės energijos ir maisto kainos. Reaguodami į infliacijos augimą, centriniai bankai sugriežtino pinigų politikos poziciją, labai padidindami palūkanų normas, visų pirmą 2022 m. antrąjį ketvirtį, po to, kai 2021 m. ir 2022 m. pradžioje buvo laikomasi švelnios politikos pozicijos.

Po didelio fiskalinio balanso pablogėjimo per pandemiją 2020 m., biudžeto deficitas sumažėjo visose šalyse. Pajamos, visų pirma mokestinės, padidėjo atsigavus ekonominei veiklai ir padidėjus infliacijai, o išlaidos, ypač socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros sektoriuose, apskritai sumažėjo, palyginti su 2020 m. pasiektu jų aukščiausiu lygiu. Tai iš dalies atsvėrė spaudimas fiskalinėms išlaidoms dėl Rusijos karo prieš Ukrainą padarinių, nes dauguma pietinių kaimyninių šalių subsidijuoja kviečius ir (arba) kurą. Be to, valstybės skola dėl su pandemija susijusių didelių finansinių poreikių tebebuvo didžiulė. Einamosios sąskaitos dinamika labai skyrėsi pietinėse kaimyninėse šalyse, atsižvelgiant į didelius ekonominės struktūros ir prekybos profilių skirtumus. Dėl padidėjusių pasaulinių žaliavų kainų prasidėjus Rusijos karui prieš Ukrainą smarkiai išaugusios kuro ir dujų kainos sukėlė spaudimą visų energijos importuotojų einamosioms sąskaitoms. Atsigavęs turizmo sektorius ir emigrantų perlaidos sušvelnino neigiamą poveikį daugumoje šalių. Regionas taip pat toliau naudojo tarptautinių skolinančių institucijų teikiama išorės parama.

Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą taip pat paveikė pietinių kaimyninių šalių perspektyvas, nors, palyginti su poveikiu Rytų partnerystės šalių perspektyvoms, poveikis nebuvo toks didelis. Jo padariniai kelia didelę neigiamą riziką vykstančiam ekonomikos atsigavimui, nes pietinėse kaimyninėse šalyse ir toliau didėja maisto, energijos ir kitų žaliavų kainos, o tai didina infliaciją ir neigiamai veikia vidaus vartojimą, kartu didėjant spaudimui valstybių biudžetams. Tiekimo grandinių ir prekybos srautų sutrikimai jau sukėlė didžiulį spaudimą rinkoms, valstybių finansams, gamintojams ir vartotojams visame regione, visų pirmą nuo grūdų eksporto iš Ukrainos ir Rusijos priklausomoms šalims, tokioms kaip Egiptas, Jordanija, Libanas, Libija, Marokas ir Tunisas.

2.3 Vakarų Balkanai

Vakarų Balkanų šalių ekonomikos atsigavimas labai sulėtėjo 2022 m. dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą padarinių, jo sukeltos energetikos krizės ir didelės

infliacijos. Nepaisant šalių ekonomikos atvėrimo po COVID-19 pandemijos ir turizmo atsigavimo, produkcijos augimas 2022 m. trečiąjį ketvirtį toliau lėtėjo ir regiono BVP metinis augimas siekė 2,1 proc., palyginti su 4,3 proc. augimu ankstesnį ketvirtį. Privatus vartojimas ir eksportas išliko pagrindiniai augimą skatinantys veiksniai visame regione, o investicijų srityje veiksmingumas nebuvo vienodas – kai kuriose šalyse buvo fiksuojamas jų mažėjimas, palyginti su praėjusiais metais. Keliose šalyse sumažėjo valdžios sektoriaus vartojimas iš dalies dėl laipsniško su pandemija susijusių paramos priemonių panaikinimo.

2022 m. trečiąjį ketvirtį Vakarų Balkanuose fiksuotas šiek tiek neigiamas darbo vietų kūrimas, palyginti su praėjusiais metais. Nepaisant to, nedarbo lygis mažėjo arba išliko nepakitęs. Tai rodo sumažėjusį darbo jėgos aktyvumo lygį kai kuriose šalyse. Didelis energijos, maisto ir transporto kainų augimas labai padidino infliaciją pagal VKI visose Vakarų Balkanų šalyse 2022 m., todėl regiono centriniai bankai, turintys pinigų politikos autonomiją, padidino savo pagrindines oficialias palūkanų normas. Dėl lėtesnio maisto ir energijos kainų augimo bendroji infliacija daugumoje šalių šiek tiek stabilizavosi paskutiniaisiais 2022 m. mėnesiais.

Besitęsiantis ekonomikos atsigavimas ir didelė infliacija palaikė biudžeto pajamų augimą, o fiskalinis balansas 2022 m. pirmaisiais 11 mėnesių toliau augo visose Vakarų Balkanų šalyse. Kartu, palyginti su 2021 m. pabaiga, visose šalyse sumažėjo valstybės skolos ir BVP santykis, iš dalies dėl BVP einamosiomis kainomis augimo. Nuo 2021 m. rugsėjo mėn. iki 2022 m. rugsėjo mėn. regiono einamosios sąskaitos deficitas buvo 6,8 proc. BVP, t. y. antras rezultatas pagal dydį nuo 2020 m. trečiojo ketvirčio. Jį daugiausiai lėmė energijos balanso paskatintas prekybos prekėmis deficito padidėjimas, kuris nusvėrė stipriai atsigavusį paslaugų eksportą ir didesnes emigrantų perlaidas.

Vakarų Balkanų ekonomikos perspektyvoms kyla reikšminga ekonomikos vystymosi sulėtėjimo rizika dėl besitęsiančio Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, daugiausia dėl didelės inflacijos poveikio realiosioms disponuojamosioms pajamoms ir vartojimui, taip pat dėl griežtesnių finansinių sąlygų.

3 MAKROFINANSINĖS PARAMOS OPERACIJOS 2022 M.

2022 m. pavasarį buvo užbaigtos dvi likusios MFP operacijos pagal COVID-19 MFP dokumentų rinkinį⁽⁷⁾. 2022 m. gegužės 25 d. Tunisui buvo išmokėta paskutinė paramos dalis, o Bosnijai ir Hercegovinai skirta antroji paramos dalis buvo atšaukta, nes šalis neįgyvendino septynių iš devynių politikos sąlygų.

Įgyvendinus COVID-19 MFP dokumentų rinkinio priemones, 2022 m. dėmesys sutelktas į saugų naujos finansinės paramos Ukrainai teikimą besitęsiančio Rusijos agresijos karo akivaizdoje (pripažįstant išskirtinį su operacijomis susijusį neapibrėžtumą ir atsižvelgiant į tai, kad nebuvo įvykdyta įprastinė išankstinė sąlyga, kad MFP operacija turi būti paremta visavertės TVF programos lėšomis). Prasidėjus karui, 2022 m. vasario 28 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė sprendimą suteikti skubią makrofinansinę paramą Ukrainai, kuri sudarytų iki 1,2 mlrd. EUR paskolų. Tai šeštoji nuo 2014 m. Ukrainai skirta MFP operacija.

Atsižvelgdama į padidėjusius ir skubius Ukrainos finansavimo poreikius, 2022 m. antroje pusėje ES patvirtino dvi papildomas išskirtinės MFP operacijas, kuriomis buvo leista

⁷ Sprendimas (ES) 2020/701, kuriuo dešimčiai plėtros ir kaimyninių šalių partnerių skiriama 3 mlrd. EUR MFP paskolų.

išmokėti papildomus 6 mlrd. EUR Ukrainai iki 2022 m. gruodžio mėn. Šioms dviem išskirtinėms MFP operacijoms atidėjinių norma buvo padidinta nuo 9 proc., numatytą Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės „Globali Europa“ reglamente (toliau – KVTBP reglamentas), iki 70 proc. (bent jau laikinai, o atidėjinių normos tinkamumas bus peržiūrimas kas pusmetį, atsižvelgiant į neapibrėžtumą, susijusį su Ukrainos ekonomine padėtimi ir perspektyvomis, kol vyksta karas).

Praėjus mažiau nei dviem mėnesiams po spalio 20–21 d. Europos Vadovų Tarybos prašymo sukurti labiau struktūruotą paramos Ukrainai teikimo 2023 m. sprendimą, gruodžio 17 d. įsigaliojo Priemonės „makrofinansinė pagalba +“ (toliau – MFP+) reglamentas. Šia nauja priemone bus užtikrintas labiau nuspėjamas, nepertraukiamas, tvarkingas ir savalaikis finansavimas Ukrainai, siekiant padengti didžiąją dalį jos neatidėliotinių finansavimo poreikių, ypatingos svarbos infrastruktūros atkūrimą ir pradinę paramą šalies atstatymui po karo, kad būtų paremta Ukrainos integracija į Europos Sąjungą.

Be to, kaip matyti iš naujosios priemonės pavadinimo (MFP+), ja pristatomi tam tikri standartinės MFP praktikos pokyčiai, siekiant prisitaikyti prie nepaprastų aplinkybių, kai parama teikiama kariaujančiai šaliai, visų pirma prie neapibrėžtumo, rizikos ir lankstumo poreikių. Šie pokyčiai apima didesnes paskolų lengvatas (ilgesnis grąžinimo terminas – iki 35 metų, suteikiant 10 metų lengvatinių laikotarpį ir palūkanų subsidiją), lankstesnes struktūrinės politikos sąlygas (visoms išmokoms, išskyrus paskutiniąją, reikalaujama tik patenkinama pažanga įgyvendinant politikos sąlygas), tęstinį atsiejimą nuo išmokomis skatinamos TVF programos ir griežtesnius atskaitomybės reikalavimus. Šie elementai išsamiau paaiškinti 3.1 skirsnyje ir pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente. Ši operacija grindžiama 20 tikslinių politikos sąlygų, kurios kruopščiai parengtos užtikrinant jų aktualumą ir įgyvendinamumą esamomis aplinkybėmis. Jos apima keturias sritis: makrofinansinį stabilumą, struktūrines reformas ir gerą valdymą, teisinės valstybės principą ir energetiką.

2021 m. lapkričio mėn., po Moldovos dujų krizės, kuri labai paveikė ekonomiką ir dėl kurios padidėjo jos finansavimo poreikiai, šalies valdžios institucijos pateikė prašymą dėl naujos MFP. Atsakydama į jį, ES sutiko su nauja 150 mln. EUR operacija Moldovai, iš šios sumos 120 mln. EUR būtų skiriama paskolų, o 30 mln. EUR – dotacijų forma. Operacija pagrįsta ekonominių reformų programa, kurią sudaro 15 veiksmų, susijusių su teisinės valstybės principu ir kova su korupcija, viešųjų finansų valdymu ir finansų sektoriaus valdysena, verslo aplinkos gerinimu ir energetikos sektoriaus reformomis. Pirmoji ir antroji dalys sėkmingai išmokėtos 2022 m. liepos mėn. ir 2023 m. kovo mėn.

Moldovos ekonomika buvo itin paveikta Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, todėl išaugo jos finansavimo poreikiai, kuriuos dar labiau padidino tebesitęsianti energetikos krizė. Atsižvelgdamos į šias aplinkybes, šalies valdžios institucijos kreipėsi dėl papildomos tarptautinės paramos. 2022 m. lapkričio 10 d. Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen paskelbė apie papildomą 250 mln. EUR vertės finansinės paramos Moldovai paketą, kuris iš dalies bus finansuojamas pagal MFP priemonę. 2023 m. sausio 24 d. Komisija priėmė pasiūlymą padidinti esamą MFP 145 mln. EUR, įskaitant 100 mln. EUR paskolomis lengvatinėmis sąlygomis ir 45 mln. EUR dotacijomis.

Be finansinės paramos, skirtos atsigavimui po COVID-19 pandemijos, ir reaguojant į Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, 2022 m. taip pat buvo suteikta trečioji reguliari MFP Jordanijai. Šaliai įvykdžius visas, išskyrus vieną, iš 14 iki tol neįvykdytų politikos reformų ir susitarime su Valstybių narių MFP komitetu atsisakius sąlygos, kad bus pakeistas Įstatymas dėl neteisėto praturtėjimo, 2023 m. kovo 31 d. buvo išmokėta trečioji ir paskutinė paramos dalis.

MFP operacijų įgyvendinimo būklė 2022 m. (pagal regioną)

3.1 Rytų partnerystė

- **Moldova. Nauja MFP operacija**

2021 m. lapkričio mėn., šalyje kilus energetinei krizei, kuri parodė jos vis dar stiprią energetinę priklausomybę nuo Rusijos, Moldova oficialiai kreipėsi su prašymu dėl naujos MFP operacijos, nepaisant jos ekonomikos atsigavimo po pandemijos. Kruopščiai įvertinusi finansavimo poreikius, Komisija parengė pasiūlymą dėl paramos iki 150 mln. EUR, iš kurių 120 mln. EUR būtų skiriama kaip paskolos, o 30 mln. EUR – kaip dotacijos. Sprendimą suteikti papildomą MFP Moldovai Europos Parlamentas ir Taryba priėmė 2022 m. balandžio 6 d. Jį ratifikavus Moldovos parlamentui, MFP įsigaliojo 2022 m. liepos 18 d. Šaliai įgyvendinus politikos sąlygas, nustatytas susitarimo memorandume, pirmoji paramos dalis buvo išmokėta 2022 m. liepos mėn., o antroji – 2023 m. kovo mėn. (abi po 50 mln. EUR paskolų ir dotacijų). Pagal esamą operaciją Moldovai dar numatyta 50 mln. EUR parama, mokėtina viena išmoka. Be to, 2023 m. sausio 24 d. Komisija priėmė pasiūlymą padidinti esamą MFP 145 mln. EUR. Papildoma MFP yra didesnio paramos paketo, kurį Komisija Moldovai skyrė atsižvelgdama į šalies blogėjančią išorinę būklę dėl sunkios energetikos krizės 2022–2023 m. rudens ir žiemos sezono metu, dalis. Tarybai ir Parlamentui patvirtinus papildomą MFP, tikimasi, kad ji bus išmokėta dviem dalimis 2023 m. antroje pusėje, šaliai įgyvendinus atitinkamas politikos priemones.

Įprasta MFP operacija ir pasiūlyta papildoma parama ir toliau priklauso nuo teigiamų Moldovai skirtos TVF programos pagal išplėstinę kredito priemonę ir išplėstinę fondo priemonę, priimtą 2021 m. gruodžio mėn. ir padidintą 2022 m. gegužės mėn., rezultatų. Padidinta fondo programa siekia 815 mln. USD. 2023 m. sausio mėn. TVF sėkmingai atliko antrąją peržiūrą ir teigiamai įvertino bendrą programos pažangą.

- **Ukraina. Skubi MFP**

Europos Sąjungos finansinė parama Ukrainai reaguojant į Rusijos agresijos karą vis labiau augo, atsižvelgiant į sudėtingą šalies situaciją ir įvertinus Ukrainos finansavimo poreikius. Taikant tokį pakopinį metodą, 2022 m. Ukrainai buvo skirtos trys MFP operacijos, kurias formuojant dėl didelio neapibrėžtumo ir ypatingų aplinkybių reikėjo ne tik naujoviškų ir išskirtinių didesnio lankstumo elementų, bet ir didesnių atidėjinių, kaip išsamiau aprašyta toliau pridedamame tarnybų darbiname dokumente. Po skubios MFP operacijos, kurios vertė siekė iki 1,2 mlrd. EUR, buvo skirtas išskirtinės MFP paketas, kurį sudarė dvi operacijos – atitinkamai iki 1 mlrd. ir 5 mlrd. EUR.

Didėjant geopolitinei įtampai, tvyrojusiai dar iki Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, ir reaguojant į Ukrainos 2021 m. lapkričio 16 d. oficialų prašymą dėl ilgesnio termino MFP operacijos, siekiančios 2,5 mlrd. EUR, 2022 m. vasario 1 d. Europos Komisija priėmė pasiūlymą dėl naujos skubios Ukrainai skirtos MFP, kuri sudarytų iki 1,2 mlrd. EUR paskolų, išmokėtinų dviem lygiomis dalimis. 2022 m. vasario 28 d. Europos Parlamentas ir Taryba skubiai priėmė sprendimą, kuriuo leidžiama šeštoji nuo 2014 m. MFP operacija Ukrainai. Kovo 3 d. Komisija ir Ukraina pasirašė susijusį susitarimo memorandumą, pagal kurį 2022 m. kovo 11 ir 18 d. dviem dalimis buvo labai skubiai išmokėta pirmoji 600 mln. EUR išmoka. Be to, dėl karo susidarė *force majeure* aplinkybės, sutrukdžiusios veiksmingai įgyvendinti struktūrines politikos priemones – išankstinę sąlygą, nuo kurios

priklauso antrosios MFP dalies išmokėjimas, nors šalies valdžios institucijos ėmėsi priemonių visoms šioms problemoms spręsti. Reaguodama į neatidėliotinus Ukrainos finansavimo poreikius ir atsižvelgdama į tai, kad tuo etapu dėl *force majeure* aplinkybių nebuvo galima įvykdyti susitarimo memorandume sutartų sąlygų, Komisija, pasikonsultavusi su Valstybių narių MFP komitetu, nusprendė išskirtine tvarka gegužės mėn. skubiai išmokėti antrąją 600 mln. EUR dalį.

- **Ukraina. Išskirtinė MFP**

2022 m. vasarą finansavimo padėtis tapo vis aktualesnė – Ukrainai vis dažniau teko spausdinti pinigus ir naudoti atsargas. Teikdama ypatingą ES paramą Ukrainai, 2022 m. liepos 1 d. Komisija pasiūlė Ukrainai naują 1 mlrd. EUR vertės MFP operaciją, kuri būtų išmokama kaip ilgalaikė paskola itin lengvatinėmis sąlygomis (palyginti su įprastomis sąlygomis, žr. toliau). Šis pasiūlymas buvo pirmoji išskirtinės iki 9 mlrd. EUR vertės MFP dalis, apie kurią Komisija paskelbė 2022 m. gegužės 18 d. komunikate „Pagalba Ukrainai ir Ukrainos atstatymas“ (ją 2022 m. birželio 23–24 d. patvirtino Europos Vadovų Taryba). Išskirtine MFP buvo siekiama suteikti skubią finansinę paramą esant neatidėliotiniams finansavimo poreikiams ir užtikrinti nepertraukiamą svarbiausių Ukrainos valstybės funkcijų vykdymą. 2022 m. liepos 12 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė sprendimą, pasinaudodami visomis turimomis procedūrinėmis lankstumo priemonėmis, kad jį priimtų rekordiškai greitai. Liepos 19 d. Komisija ir Ukraina pasirašė susijusį susitarimo memorandumą, pagal kurį 2022 m. rugpjūčio mėn. dviem dalimis buvo išmokėta visa šios MFP suma.

2022 m. rugsėjo 7 d. Komisija pasiūlė naują 5 mlrd. EUR vertės MFP operaciją, mokėtiną paskolomis, kuri buvo antroji išskirtinės MFP paketo dalis. 2022 m. rugsėjo 20 d. Europos Parlamentas ir Taryba labai greitai priėmė sprendimą dėl MFP, vėlgi pasinaudodami visomis turimomis procedūrinėmis lankstumo priemonėmis, kad paspartintų procesą. Spalio 4 d. įsigaliojus susitarimo memorandumui, spalio 18 d. Ukrainai buvo išmokėta pirmoji paramos dalis – 2 mlrd. EUR. Antroji 2,5 mlrd. EUR dydžio dalis buvo išmokėta 2022 m. lapkričio 22 d. 2022 m. gruodžio 14 d. buvo išmokėta trečioji ir paskutinė dalis – 500 mln. EUR. Išskirtinės MFP operacijos, dėl kurių ES neatidėliotina finansinė parama Ukrainai nuo Rusijos plataus masto invazijos pradžios iš viso pasiekė 7,2 mlrd. EUR, buvo labai svarbios siekiant išlaikyti makroekonominį stabilumą šalyje.

Atsižvelgiant į ypatingas aplinkybes Ukrainoje dėl Rusijos agresijos karo prieš šalį, įgyvendinant šias išskirtinės MFP operacijas atsirado tam tikrų naujovių, kurios neturėtų būti laikomos precedentu būsimoms MFP operacijoms⁸). Bendras vidutinis gražinimo terminas – iki 25 metų, palyginti su tradiciniais 15 metų, ir galimybė iš ES biudžeto padengti palūkanų normos išlaidas ir administracinius mokesčius sustiprino lengvatinę paramos pobūdį. Siekiant didesnio lankstumo nepaprastosios karo padėties aplinkybėmis ir kitaip nei įprastos MFP operacijos atveju, išskirtinė MFP nebuvo oficialiai susieta su išmokomis skatinama TVF programa. Politikos sąlygos, kurios pasirodė esančios labai svarbi makrofinansinės paramos pridėtinė vertė, apsiribojo atitinkamomis sąlygomis, kurios buvo laikomos įvykdomomis ir kurias buvo galima tikėtis greitai ir pakankamai užtikrintai įgyvendinti. Galiausiai buvo įvesta atskaitomybės reikalavimų sistema, kuria

⁸ Biudžeto atžvilgiu pagrindinė naujovė yra nustatyta bendra 70 proc. išskirtinės MFP paskolų Ukrainai padengimo norma, pagal kurią tradicinė 9 proc. atidėjinių norma iš ES biudžeto papildoma dvišalėmis nacionalinėmis garantijomis likusiems 61 proc. padengti.

siekama užtikrinti, kad išmokėtos lėšos būtų naudojamos veiksmingai, skaidriai ir atskaitingai.

Ukrainos valdžios institucijos įsipareigojo kas mėnesį teikti valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų atskaitas pagal pagrindines išlaidų kategorijas, įskaitant išsamią informaciją apie taikomas administracines ir finansų valdymo priemones ir vidaus kontrolę. Be to, šių operacijų užtikrinimas buvo padidintas taikant 70 proc. atidėjinių normą vietoje įprastos 9 proc. normos, kaip numatyta KVTBP reglamente. Standartinė 9 proc. dalis ir toliau atlieka apsauginių atidėjinių funkciją, o likusi 61 proc. dalis yra valstybių narių antrojo nuostolio garantija. Įgyvendinant pirmąją operaciją ji buvo finansuojama iš ES biudžeto, laikantis įprastų veiklos procedūrų, o antroji operacija buvo finansuojama iš valstybių narių garantijų (žr. 1 intarpą).

Šie nauji ir išskirtiniai elementai, pvz., didesnės lengvatos, lankstumas ir išsamesnė atskaitomybė, taip pat paskatino parengti priemonę MFP+, pagal kurią finansinė parama Ukrainai bus teikiama 2023 m.

- **Ukraina. MFP+**

Praėjus mėnesiui po spalio 20–21 d. Europos Vadovų Tarybos prašymo sukurti labiau struktūruotą paramos Ukrainai teikimo 2023 m. sprendimą, Europos Komisija priėmė pasiūlymą suteikti 18 mlrd. EUR dydžio paramą Ukrainai 2023 m., kuri būtų išmokėta itin lengvatinėmis paskolomis pagal naują MFP+ priemonę. Šia nauja priemone užtikrinamas labiau nuspėjamas, nepertraukiamas, tvarkingas ir savalaikis finansavimas, siekiant padengti didžiąją dalį Ukrainos neatidėliotinių finansavimo poreikių, ypatingos svarbos infrastruktūros atkūrimą ir pradinę paramą šalies atstatymui po karo, kad būtų paremta Ukrainos integracija į Europos Sąjungą.

Į MFP+ priemonę ne tik įtraukti nauji elementai, nustatyti išskirtinės MFP pakete, pvz., didesnės lengvatos, nustatant ilgesnius paskolų terminus ir subsidijuojant palūkanas, tolesnis atsiejimas nuo išmokomis skatinamos TVF programos, didesnis struktūrinės politikos sąlygų lankstumas ir griežtesni atskaitomybės reikalavimai, bet ir sudarytos sąlygos nukreipti trečiųjų šalių dvišalius įnašus į Ukrainos ypatingos svarbos infrastruktūros atkūrimą⁹). Po dar vieno spartaus proceso, pasinaudoję visomis procedūrinėmis galimybėmis, Europos Parlamentas ir Taryba 2022 m. gruodžio 14 d. priėmė reglamentą, kuriuo įsteigiama priemonė MFP+. Ši operacija grindžiama 20 tikslinių politikos sąlygų, kurios vėl kruopščiai parengtos užtikrinant jų aktualumą ir įgyvendinamumą esamomis aplinkybėmis. Jos apima keturias sritis: makrofinansinį stabilumą, struktūrinės reformas ir gerą valdymą, teisinės valstybės principą ir energetiką. Remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant išskirtinės MFP paketą, ir pripažįstant tebesitęsiančios nepaprastosios padėties dėl Rusijos agresijos karo poveikį valdžios institucijų gebėjimui įgyvendinti reformas, reikia, kad būtų padaryta patenkinama politikos įgyvendinimo pažanga, kad būtų galima išmokėti paramos dalis, išskyrus galutinę jos dalį, kuri mokėtina tik visiškai įgyvendinus sąlygas. Susitarimo memorandume numatyta laikotarpio vidurio peržiūros galimybė suteikia papildomo lankstumo, kad būtų galima patikrinti šių sąlygų įvykdumą, atsižvelgiant į tebesitęsiantį Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą.

⁹ Biudžeto požiūriu pagrindinė MFP+ priemonės naujovė yra ta, kad MFP+ paskolų pozicijos padengiamos iš EUR biudžeto manevringumo maržos, todėl ji neturi tiesioginio poveikio likusiems biudžeto asignavimams dabartiniu DFP laikotarpiu.

2023 m. sausio 16 d. Komisija ir Ukraina pasirašė susitarimo memorandumą ir susitarimą dėl paskolos programos ir jie įsigaliojo tą pačią dieną. Pirmoji 3 mlrd. EUR paramos dalis išmokėta paskolos forma 2023 m. sausio 17 d., o antroji 1,5 mlrd. EUR dydžio dalis – po dviejų mėnesių, kovo 21 d. Kol bus įvykdyta politikos išankstinė sąlyga, įvykdyti griežtesni lėšų panaudojimo atskaitomybės reikalavimai ir padaryta tolesnė patenkinama pažanga įgyvendinant sutartas struktūrinės politikos sąlygas, pagal MFP+ priemonę Ukrainai iki 2023 m. pabaigos bus skirta 1,5 mlrd. EUR per mėnesį parama (o balandžio 25 d. buvo sudarytos sąlygos ją išmokėti).

3.2 Pietinės kaimyninės šalys

- **Jordanija. MFP III**

2020 m. sausio mėn. įsigaliojus Jordanijai skirtai trečiajai 500 mln. EUR MFP, mokėtinai paskolų forma, 2020 m. balandžio mėn. Jordanijos valdžios institucijos paprašė suteikti papildomą paramą, susijusią su COVID-19 pandemija, ir ES pritarė papildomai 200 mln. EUR vertės MFP, kuri turi būti suteikta paskolų forma. MFP nustatytomis politikos sąlygomis daugiausia dėmesio skiriama viešųjų finansų valdymo gerinimui, kovai su korupcija, viešųjų paslaugų sektoriaus, socialinės ir darbo rinkos politikos reformoms ir valdymui.

Pirmoji dalis (100 mln. EUR ir 150 mln. EUR papildoma parama, susijusi su COVID-19 pandemija) buvo išmokėta 2020 m. lapkričio 25 d. Antrajai ir trečiajai dalims taikomos konkrečios politikos sąlygos, dėl kurių Jordanija ir ES susitarė pasirašydamos susitarimo memorandumą. Antroji dalis (200 mln. EUR ir 50 mln. EUR papildoma parama) buvo išmokėta 2021 m. liepos 20 d., sėkmingai užbaigus su COVID-19 susijusią pagalbos dalį. Trečioji 200 mln. EUR dalis buvo išmokėta 2023 m. kovo 31 d., teigiamai įvertinus susijusias politikos sąlygas.

Šios MFP operacijos teikiamos kartu su tarptautinių finansų įstaigų ir dvišalių paramos teikėjų, įskaitant TVF, ištekliais. 2020 m. kovo 25 d. TVF patvirtino Jordanijai skirtą ketverių metų trukmės išplėstinės fondo priemonės programą, pagal kurią iš pradžių skirta maždaug 1,3 mlrd. USD (270 proc. kvotos), o 2021–2022 m. ji buvo dukart padidinta iki maždaug 1,49 mlrd. USD (334 proc. kvotos), kad būtų padidinta parama, skirta padėti šaliai susidoroti su pandemijos poveikiu gyventojams ir priimti 1,3 mln. sirų pabėgėlių. 2022 m. gruodžio mėn. TVF patvirtino penktąją išplėstinės fondo priemonės programos peržiūrą ir iš karto skyrė apie 343 mln. USD. Iš viso nuo 2020 m. pradžios Jordanijai išmokėta apie 1,7 mlrd. USD, įskaitant apie 366 mln. EUR skubios paramos pagal skubaus finansavimo priemonę 2020 m. gegužės mėn., siekiant padėti šaliai susidoroti su pandemijos poveikiu. Nors 2022 m. Jordanijos valstybės skola išliko didelė ir siekė 113,2 proc. BVP, 2022 m. gruodžio mėn. TVF ją įvertino kaip tvarią.

- **Tunisas. COVID-19 MFP**

2020 m. gegužės mėn. priimtu COVID-19 MFP dokumentų rinkiniu ES pritarė Tunisui skirtai 600 mln. EUR MFP paskolų forma. Dėl ilgų procedūrų šalyje partnerėje ši parama tapo priešpaskutine įsigaliojusia su COVID-19 susijusia operacija: 2020 m. lapkričio 24 d. buvo pasirašytas susitarimo memorandumas ir susitarimas dėl paskolos programos, 2021 m. balandžio 15 d. juos ratifikavo Tuniso parlamentas, o 2021 m. gegužės 11 d. šie dokumentai įsigaliojo po paskelbimo Tuniso oficialiajame leidinyje. Taigi, 12 mėnesių paramos laikotarpis baigėsi 2022 m. gegužės mėn. MFP politikos sąlygose daugiausia dėmesio skirta keturioms teminėms sritims, t. y. viešųjų finansų valdymui ir civilinio

sektorius reformai, valstybės valdomų įmonių reformoms, socialinei apsaugai ir investicijų klimatui.

MFP turėjo būti teikiama dviem dalimis po 300 mln. EUR. Pirmajai daliai buvo taikomos bendros išankstinės MFP politikos sąlygos ir ji buvo išmokėta 2021 m. birželio 1 d. Politikos reformos, kurių reikėjo antrosios dalies išmokėjimui, buvo įvykdytos arba iš esmės įvykdytos 2022 m. Nepaisant susirūpinimo dėl politikos išankstinių sąlygų, kilusio nuo 2021 m. vidurio pablogėjus politinei padėčiai, ir atidžiai įvertinus aplinkybes bei gavus valdžios institucijų raštą, kuriame pateiktos garantijos ir išdėstyti įsipareigojimai dėl politinio kalendoriaus, 2022 m. gegužės 25 d. buvo išmokėta antroji dalis.

Parama papildė kitų paramos teikėjų skirtus išteklius, be kita ko, TVF, kuris pagal 2020 m. balandžio 10 d. patvirtintą greito finansavimo priemonės programą Tunisui skyrė 685 mln. EUR.

3.3 Vakarų Balkanai

- **Bosnija ir Hercegovina. COVID-19 MFP**

2020 m. balandžio 14 d. sulaukus oficialaus Bosnijos ir Hercegovinos prašymo dėl MFP COVID-19 pandemijos problemoms spręsti, į COVID-19 MFP dokumentų rinkinį buvo įtraukta 250 mln. EUR suma paskolomis, skirta Bosnijai ir Hercegovinai. Susitarimo memorandumas ir susitarimas dėl paskolos programos buvo pasirašyti 2021 m. sausio 15 d. ir įsigaliojo 2021 m. birželio 9 d., todėl ši parama tapo paskutine įsigaliojusia su COVID-19 susijusia operacija. Tokį vėlavimą lėmė ilgi šios šalies sprendimų priėmimo procesai. MFP antrajai daliai nustatytomis politikos sąlygomis buvo siekiama pašalinti dalį trūkumų ekonomikos valdymo ir institucijų stiprinimo, finansų sektoriaus stabilumo ir skaidrumo srityse ir paremti kovą su korupcija ir geresnį darbo rinkos veikimą.

MFP turėjo būti teikiama dviem dalimis po 125 mln. EUR. Pirmoji dalis besąlygiškai išmokėta 2021 m. spalio 7 d., o antroji dalis nebuvo išmokėta dėl nepakankamo sutartų politikos sąlygų įgyvendinimo per MFP teikimo laikotarpį, nes nebuvo įgyvendintos septynios iš devynių reformų.

Parama papildė kitų paramos teikėjų skirtus išteklius, be kita ko, TVF, kuris pagal 2020 m. balandžio 20 d. patvirtintą greito finansavimo priemonės programą Bosnijai ir Hercegovinai skyrė 330 mln. EUR.

4 TINKAMO MFP LĖŠŲ PANAUDOJIMO UŽTIKRINIMAS. VEIKLOS VERTINIMAS, VERTINIMAI IR AUDITAS

4.1 Veiklos vertinimas

Laikydamosi ES finansinio reglamento, Komisija, padedama išorės konsultantų, atlieka veiklos vertinimus, kad gautų deramus patikimus, jog paramą gaunančiose šalyse tinkamai veikia administracinės ir finansinės procedūros.

Atliekant veiklos vertinimą daugiausia dėmesio skiriama viešųjų finansų valdymo sistemoms, visų pirma tam, kaip organizuojamas finansų ministerijų ir centrinių bankų darbas ir kokias procedūras jie taiko, t. y. kaip administruojamos sąskaitos, į kurias pervedamos ES lėšos. Ypatingas dėmesys taip pat skiriamas išorės audito institucijų veiklai, nepriklausomumui ir darbo programoms ir tam, kiek veiksminga yra jų kontrolė. Tikrinamos ir centriniu lygmeniu vykdomos viešųjų pirkimų procedūros.

2022 m. vykdant MFP+ operaciją pradėtas naujas Ukrainos veiklos vertinimas. Išorės konsultantai padarė išvadą, kad, nepaisant Rusijos agresijos karo, šalies finansų sistemos ir procedūros laikomos pakankamai tinkamomis MFP teikti. Jie patvirtino, kad Ukrainos viešųjų finansų valdymo sistemos ir kitos finansinės grandinės per metus po 2018 m. veiklos vertinimo gerokai pagerėjo ir kad Ukrainos vyriausybė tebėra pasiryžusi tobulinti sistemas ir procesus, ir pateikė daug įrodymų, kad kelios esminės reformos jau buvo įvykdytos arba buvo vykdomos prieš tai, kai jas staiga nutraukė Rusijos plataus masto invazija.

4.2 Vertinimai

Vadovaudamasi ES finansiniu reglamentu ir atitinkamais MFP sprendimais, Komisija, siekdama įvertinti MFP operacijų poveikį, atlieka baigtų įgyvendinti MFP operacijų vertinimus¹⁰. Du pagrindiniai šių vertinimų tikslai yra šie:

- i. išanalizuoti MFP poveikį paramą gaunančios šalies ekonomikai, ypač jos išorės pozicijos tvarumui, ir
- ii. įvertinti papildomą ES veiksmų naudą.

2022 m. rugsėjo mėn. užbaigus 2021 m. išorės tyrimą, Komisija paskelbė savo tarnybų darbinį dokumentą, kuriame išdėstyti bendro Tunisui ir Jordanijai skirtų operacijų vertinimo rezultatai.

Be to, viršydama teisinius įpareigojimus, Komisija užbaigė praėjusių metų ataskaitoje jau pateiktą visų 2010–2020 m. MFP operacijų metavertinimą, atsižvelgdama į Reglamentavimo patikros valdybos rekomendacijas. Atliekant metavertinimą buvo įvertinti MFP priemonės principai ir ypatybės, taip pat buvo siekiama pateikti informaciją apie tai, kaip pagerinti jos aktualumą, veiksmingumą, efektyvumą, pridėtinę vertę ir gebėjimą reaguoti į ES išorės veiksmų prioritetus. Pridedamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas buvo paskelbtas 2023 m. sausio mėn.

- **Tunisas ir Jordanija.** Vertinimas apėmė 2017–2019 m. Tunisui skirtą MFP operaciją ir 2017–2019 m. Jordanijai skirtą MFP operaciją, kurios abiem atvejais buvo antrasis toks paramos paketas atitinkamai šaliai. Vertinimo metu nustatyta, kad operacijų dydis, forma ir trukmė buvo tinkami ir atitiko šalių finansavimo poreikius, taip suteikiant Europos pridėtinę vertę. Abiejose šalyse MFP turėjo teigiamą poveikį skolos tvarumui ir palankiai prisidėjo skatinant makroekonominį stabilizavimą. Sąlygos buvo tinkamos ir orientuotos į pagrindines reformų sritis. Operacijomis buvo remiami teigiami pokyčiai kai kuriose reformų srityse, nepaisant nevienodos pažangos įgyvendinant kitas konkrečias reformas. Tai buvo pirmas kartas, kai dvi operacijos, atsižvelgiant į regioninius panašumus, sutampančius įgyvendinimo terminus ir panašias sąlygas, buvo sujungtos į vieną vertinimą, kad būtų galima padaryti išvadas, neapsiribojančias konkrečia operacija. Žvelgiant iš regioninės perspektyvos, teigiamą abiejų MFP poveikį ir šalutinį poveikį Artimųjų Rytų ir Šiaurės Afrikos regionui buvo sunkiau išmatuoti, nes remiamos ekonomikos palyginti mažos, o regiono integracija nedidelė. Galimas teigiamas poveikis daugiausia buvo susijęs su pasitikėjimo poveikiu. Nustatyta, kad abi operacijos atitiko bendrą ES politikos sistemą, buvo suderintos su valdžios institucijų reformų darbotvarke ir kitų donorų programomis. Atsižvelgiant į bendrą teigiamą dviejų operacijų sujungimo į vieną

¹⁰ Visos vertinimo ataskaitos skelbiamos Komisijos interneto svetainėje https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en.

vertinimą patirtį, planuojama taip pat vertinti ir kitas operacijas, visų pirma 2017–2020 m. Rytų partnerystės šalių ir COVID-19 dokumentų rinkinio operacijas, kurioms šis metodas atrodo ypač aktualus ir perspektyvus, atsižvelgiant į bendrą sukrėtimą, lėmusį paramos poreikį.

- **2010–2020 m. MFP operacijų metavertinimas.** Vertinta 15 MFP operacijų, skirtų Rytų partnerystės šalims, pietinėms kaimyninėms šalims, narystės siekiančioms ir kitoms šalims. Vertinimas papildytas naujesne patirtimi, įgyta įgyvendinant COVID-19 dokumentų rinkinį ir 2022 m. Ukrainai skirtas MFP operacijas. Nustatyta, kad šios operacijos buvo efektyvios, tinkamos, nuoseklios ir kad jomis sukurta Europos pridėtinė vertė. Be to, nustatyta, kad MFP priemonė veiksmingai padėjo atkurti išorės tvarumą ir skatinti struktūrines reformas. MFP veiksmingumą ypač padidino tai, kad i) daugiausia dėmesio buvo skiriama šalims, esančioms šalia ES, su kuriomis palaikomi tvirti ryšiai, ii) pirmenybė buvo teikiama paskoloms ir standartiniam 2,5 metų laikotarpiui, kuris yra pakankamai ilgas, kad būtų skatinamos reformos ir jų įgyvendinimas, ir iii) tai, kad politikos sąlygos (kurios, kaip nustatyta, buvo svarbios ir tinkamai išdėstytos viena po kitos) užtikrino visapusiškas reformų pastangas. Vertinimo išvadose taip pat patvirtinta, kad MFP operacijų tikslai, struktūra ir įgyvendinimas iš esmės papildė ir atitiko kitas ES iniciatyvas ir TVF operacijas. Tačiau vertinime taip pat nurodyta tam tikrų trūkumų. Nustatyta, kad MFP operacijų patvirtinimo procedūros yra ilgos, taip šiek tiek mažinant jų veiksmingumą. Tai ypač pasakytina apie standartines sprendimų priėmimo procedūras, o pastarojo meto patirtis, susijusi su COVID-19 dokumentų rinkiniu ir 2022 m. MFP Ukrainai, parodė, kad visų turimų procedūrinių lankstumo priemonių panaudojimas buvo labai naudingas. Taip pat paaiškėjo, kad dėl nepakankamo susitarimo memorandumo lankstumo sumažėjo MFP veiksmingumas esminių pokyčių laikotarpiu. Vertinime taip pat nurodyta, kad reikia didinti MFP matomumą paramą gaunančiose šalyse. Metodiniu požiūriu nustatyta, kad MFP vertinimai buvo atliekami kokybiškai, ypač įsigaliojus 2015 m. geresnio reglamentavimo gairėms.

Papildoma informacija apie šiuos du vertinimus pateikiama prie šios ataskaitos pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente.

5 BENDROS TENDENCIJOS, SUSIJUSIOS SU MFP PRIEMONE

5.1 MFP priemonės veikimas

2013 m. Bendrame Europos Parlamento ir Tarybos pareiškime dėl MFP⁽¹⁾ pažymima, kad parama yra makroekonominio ir finansinio pobūdžio, ir aiškiai teigiama, kad ja „siekiama atkurti reikalavimus atitinkančių šalių ir teritorijų, patiriančių išorės finansavimo sunkumų, tvarią išorės finansų būklę“. Todėl siekiant MFP sėkmingai taikyti kaip skubią priemonę svarbu, kad ji būtų sutelkta veiksmingai ir laiku. Tuo pat metu tiek Europos Audito Rūmų ataskaitoje, tiek pirmiau minėtame MFP operacijų metavertinime (2010–2020 m.) buvo nurodyta, kad Europos Parlamento ir Tarybos vėlavimas priimti MFP sprendimus pagal įprastą teisėkūros procedūrą gali būti svarbus

¹¹ Bendras Europos Parlamento ir Tarybos pareiškimas, priimtas kartu su sprendimu, kuriuo Gruzijai suteikiama papildoma makrofinansinė parama (2013 m. rugpjūčio 12 d. Sprendimas Nr. 778/2013/ES). Paskelbta adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D0778&from=LT>.

trūkumas, kai kalbama apie priemonę, kuria siekiama reaguoti į mokėjimų balanso krizę, todėl „Komisija su savo teisėkūros partneriais turėtų išnagrinėti galimybes paspartinti vėlesnių MFP programų patvirtinimo procedūras, visų pirma skubaus finansavimo atveju“⁽¹²⁾.

Vis dėlto Komisija pastebi, kad patirtis, susijusi su COVID-19 MFP dokumentų rinkiniu ir 2022 m. Ukrainai skirtomis MFP operacijomis (skubia MFP, išskirtine MFP, ir MFP+) parodė, kad taikant esamą struktūrą galima sudaryti sąlygas labai greitai priimti priemonę, jei visos institucijos sutinka visapusiškai pasinaudoti turimomis procedūrinio lankstumo galimybėmis. Šiais atvejais Komisija bendradarbiavo su Parlamentu ir Taryba siekdama susitarti, kad būtų naudojamos esamos skubos procedūros, kuriomis abiem teisėkūros institucijoms sudaromos sąlygos priimti su atitinkama parama susijusius dokumentus per 1 mėnesį nuo Komisijos atitinkamų pasiūlymų pateikimo. Europos Parlamentas pritaikė specialią Darbo tvarkos taisyklių nuostatą (163 straipsnis), kuria leidžiama nedelsiant priimti sprendimą plenariniame posėdyje ir nereikia, kad jį pagal įprastą tvarką iš pradžių priimtų Tarptautinės prekybos komitetas. Šis priėmimo procesas vyko greitai, nes visos institucijos suvokė, kad šiuo labai sudėtingu laikotarpiu reikia veikti skubiai.

Taigi, Tarybos ir Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklėse yra numatyta pagreitinta procedūra, kuri reikalinga siekiant skubiai priimti sprendimus sudėtingu laikotarpiu. Pasirodė, kad laiku užmezgus ir palaikant konstruktyvų ryšį, galima surengti greitesnį priemonių priėmimo procesą pagal įprastą teisėkūros procedūrą, kurioje visapusiškai dalyvauja Europos Parlamentas. To nebūtų buvę, jei Komisija būtų pasiūliusi priemonės remdamasi SESV 213 straipsniu (taikomu tais atvejais, kai reikia suteikti skubią finansinę paramą ir tik Tarybai patvirtinus MFP operaciją).

5.2 MFP 2021–2027 m. daugiametėje finansinėje programoje

Kadangi ES plėtros ir kaimyninės šalys tebėra veikiamos didelio geopolitinio neapibrėžtumo ir toliau patiria ekonominį nestabilumą, kurį dar labiau paaštrino Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą, labai tikėtina, kad artimiausiais metais ES ir toliau reikės svarstyti MFP teikimą. Todėl svarbu užtikrinti, kad būtų sudarytos tam reikalingos biudžeto paramos sąlygos.

MFP paskolos yra garantuojamos išorės veiksmų garantija, sukurta KVTBP reglamentu, taikant 9 proc. atidėjinių normą, kaip ir pagal ankstesnes DFP⁽¹³⁾. Atsižvelgiant į ypatingus paramos poreikius nuo DFP pradžios ir ypač į didelę ES paramą Ukrainai per MFP 2022 m., didžioji dalis turimų lėšų jau panaudota. 1 intarpe pateikiama šiek tiek informacijos apie paramos Ukrainai traktavimą biudžete 2022 m.

1. Intarpas. Paramos Ukrainai traktavimas biudžete 2022 m.

ES finansinė parama Ukrainai, reaguojant į Rusijos agresijos karą, buvo teikiama palaipsniui, atsižvelgiant į jos finansavimo poreikius. Taikant šį laipsnišką požiūrį

¹² Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 03/2017. Ją galima rasti adresu:

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR17_3/SR_TUNISIA_LT.pdf

¹³ KVTBP „Globali Europa“ įsigaliojo 2021 m. birželio mėn., ją oficialiai priėmus Tarybai ir Parlamentui. Nors reglamentas atlieka svarbų vaidmenį formuojant MFP biudžetą, pati priemonė ir toliau bus atskirta nuo KVTBP „Globali Europa“, o konkrečios MFP operacijos prireikus ir toliau bus vykdomos remiantis atskirais *ad hoc* sprendimais, remiantis Sutartyje numatytu teisiniu pagrindu.

2022 m. buvo vykdomos trys MFP operacijos ir, palyginti su įprastomis MFP operacijomis, buvo nustatytos kelios naujos išimtinės biudžeto priemonės.

Pirma, 2022 m. vasario 28 d. patvirtinta skubi 1,2 mlrd. EUR vertės MFP Ukrainai paskolų forma buvo suteikta pagal įprastą MFP operacijų modelį, taikant 9 proc. nominaliosios paskolos vertės atidėjinių normą, kaip nustatyta KVTBP reglamente.

Antra, atsižvelgiant į nepaprastą padėtį Ukrainoje, t. y. siekiant finansuoti neatidėliotinus finansavimo poreikius dėl neišprovokuotos ir nepateisinamos Rusijos agresijos, buvo nuspręsta, kad bus dengiama 70 proc. paskolų Ukrainai, suteiktų pagal išskirtinę MFP priemonę (6 mlrd. EUR dviem operacijomis, siekiančiomis atitinkamai 1 mlrd. ir 5 mlrd. EUR), vertės, atsižvelgiant į didesnę jų riziką karo sąlygomis¹⁴). Kadangi biudžeto galimybės teikiant MFP yra ribotos, tai reiškia, kad iš ES biudžeto įmokėtais atidėjimais paskolos bus dengiamos taikant tradicinę 9 proc. atidėjinių normą, o likusiems 61 proc. padengti valstybės narės turėtų suteikti papildomas dvišales nacionalines garantijas pagal pareikalavimą.

Galiausiai, atsižvelgdami į besitęsiantį karą ir jo eskalavimą, teisės aktų leidėjai patvirtino tolesnę ir labiau struktūruotą paramą 2023 m. – naują MFP+, kuri siekia 18 mlrd. EUR paskolų forma. Siekiant apriboti didelės paramos Ukrainai išstūmimo efektą būsimoms MFP operacijoms kitose šalyse partnerėse, buvo nuspręsta, kad su šiuo skolinimu susijusi rizika bus padengta kitaip. Tiksliau tariant, atitinkamas finansinis įsipareigojimas garantuojamas esama marža taikant viršutinę nuosavų išteklių ribą (t. y. biudžeto manevringumo marža). Toks sprendimas susijęs su lankstumu, kuris užtikrinamas, kai ištekliai gali būti sutelkiami viršijant DFP viršutinę ribą, bet neviršijant ES viršutinės nuosavų išteklių ribos. Tokia tvarka sudaro sąlygas skolinti be atidėjinių, kurie paprastai numatomi KVTBP reglamente.

Todėl dėl pastarojo meto įvykių dėl paramos Ukrainai dydžio ir specifinio pobūdžio MFP paskolų biudžete atsirado didelė spraga. Iki šiol, praėjus vos dvejiems metams nuo dabartinės DFP įsigaliojimo, jau panaudota daugiau kaip 60 proc. biudžeto, skirto MFP paskolų atidėjimams padengti pagal dabartinę DFP. Kadangi MFP yra krizių valdymo priemonė, poreikiai nėra programuojami ir juos sunku numatyti, tačiau tikėtina, kad jie išliks dideli, nes šiuo metu vyrauja didelis geopolitinis neapibrėžtumas, o Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą ekonominiai padariniai dar labiau didina daugelio šalių partnerių makrofiskalinį disbalansą. Būtų svarbu užtikrinti pakankamus išteklius, kad reikalavimus atitinkantys prašymai galėtų būti svarstomi ir galimai patenkinami nuosekliai visose šalyse ir įvairiais laikotarpiais.

Išorės veiksmų garantiją valdo Bendrasis atidėjinių fondas. Atsižvelgdama į ES poziciją Ukrainos ir regiono atžvilgiu, Komisija pradėjo vertinti susijusią riziką.

6 ŽVILGSNIS Į ATEITĮ – MFP OPERACIJOS IR BIUDŽETO BŪKLĖ 2023 M.

Moldovos ekonomika buvo labai paveikta Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą, todėl išaugo finansavimo poreikiai, kuriuos dar labiau padidino tebesitęsianti energetikos krizė. Atsižvelgdamos į šias aplinkybes, šalies valdžios institucijos kreipėsi dėl papildomos tarptautinės paramos. Todėl 2022 m. lapkričio 10 d. Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen paskelbė apie papildomą 250 mln. EUR vertės finansinės paramos

¹⁴ Į reglamentą taip pat įtraukta nuostata dėl atidėjinių normos peržiūros kas šešis mėnesius, atsižvelgiant į išskirtinį neapibrėžtumą dėl vykstančio karo.

Moldovai paketą, kuris iš dalies bus finansuojamas pagal MFP priemonę. 2023 m. sausio 24 d. Komisija priėmė pasiūlymą padidinti esamą MFP operaciją iki 145 mln. EUR suma, įskaitant iki 100 mln. EUR paskolomis, suteikiamomis lengvatinėmis sąlygomis, ir iki 45 mln. EUR dotacijomis. Padidinta suma bus išmokėta dviem papildomomis dalimis, preliminariai suplanuotomis 2023 m. trečiąjį ir ketvirtąjį ketvirtį, jei į esamą susitarimo memorandumą bus įtrauktos naujos politikos sąlygos. Pasiūlymą Europos Parlamentas ir Taryba priėmė 2023 m. gegužės mėn.

2023 m. vasario 6 d. Komisija priėmė pasiūlymą suteikti Šiaurės Makedonijai iki 100 mln. EUR vertės MFP, nes nuo pirmojo prašymo 2022 m. balandžio mėn. pablogėjo šalies ekonominė padėtis ir perspektyvos. Tikimasi, kad MFP bus išmokėta dviem dalimis, preliminariai suplanuotomis atitinkamai 2023 m. trečiąjį ketvirtį ir 2024 m. pirmąjį ketvirtį. Kiekviena dalis bus išmokėta su sąlyga, kad bus padaryta pažanga įgyvendinant tam tikras politikos priemones, dėl kurių susitars Komisija ir nacionalinės valdžios institucijos ir kurios bus išvardytos susitarimo memorandume, ir bus pasiekta patenkinamų rezultatų įgyvendinant TVF programą po to, kai 2022 m. lapkričio 22 d. TVF vykdomoji valdyba patvirtino 24 mėnesių trukmės iki 530 mln. EUR prevencinę ir likvidumo liniją (PLL) Šiaurės Makedonijai. 2023 m. birželio mėn. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė pasiūlymą dėl MFP Šiaurės Makedonijai.

2022 m. lapkričio mėn. Tunisas paprašė papildomos 1,2 mlrd. EUR vertės ES MFP šalies finansiniams poreikiams, susijusiems su lėtu atsigavimu po pandemijos ir ekonominiais Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą padariniais, finansuoti. Šis prašymas buvo pateiktas po to, kai 2022 m. spalio mėn. buvo pasiektas tarnybų lygmens susitarimas su TVF dėl naujos išplėstinės fondo priemonės programos (ketverių metų, 1,9 mlrd. USD). Tačiau TVF dar nepatvirtino programos, nes reikia papildomų finansavimo garantijų ir nėra užbaigti ankstesni veiksmai. Dėl stiprėjančios krizės Tuniso likutinis išorės finansavimo deficitas vis didėja, o reformų, skirtų šalies pažeidžiamumui šalinti, įgyvendinimas tapo dar neišvengiamas. Remdamasi kruopščiu MFP išankstinių sąlygų ir Tuniso išorės finansavimo poreikių vertinimu, Komisija rengia pasiūlymą dėl naujos MFP, kuris turėtų būti priimtas 2023 m., kai bus patvirtinta TVF programa.

Komisija yra pasirengusi apsvarstyti visus kitus būsimus prašymus dėl MFP ir, jei tinkama, reikalavimus atitinkančioms partnerėms pasiūlyti naujas ir (arba) tolesnes MFP operacijas.

1 lentelėje pateikiama 2020, 2021, 2022 ir 2023 m. (negalutiniai duomenys) su MFP dotacijomis susijusių įsipareigojimų ir mokėjimų ir MFP paskolų išmokėjimo apžvalga.

1 lentelė. Su MFP dotacijomis susiję įsipareigojimai ir mokėjimai ir MFP paskolų išmokėjimas 2020–2023 m. (EUR)¹⁵

	2020	2021	2022	2023
Biudžeto įsipareigojimų asignavimai dotacijoms	20 000 000	227 200	30 114 460	56 710 579
Veiklos vertinimai, <i>ex post</i> vertinimai	293 900	227 200	114 460	350 000
Kitos galimos MFP operacijos	–	–	30 000 000	45 000 000
Įsipareigojimai, iš viso	293 900	227 200	30 114 460	45 350 000
Nepaskirti biudžeto asignavimai	19 706 100			Turi būti nustatyta
Biudžeto mokėjimų asignavimai dotacijoms	27 000 000	362 400	20 868 187	55 350 000
Veiklos vertinimai, <i>ex post</i> vertinimai	284 600	362 400	–	350 000
MFP III Sakartvelui (užbaigta)	5 000 000	–	–	–
MFP Moldovai (užbaigta)	10 000 000	–	–	–
MFP Moldovai	–	–	15 000 000	55 000 000
Kitos galimos MFP operacijos	–	–	–	–
Mokėjimai, iš viso	15 284 600	362 400	–	55 350 000
Nepanaudoti asignavimai dotacijoms	11 715 400		5 868 187	
MFP paskolų išmokėjimas				
MFP III Sakartvelui (užbaigta)	20 000 000	–	–	–
MFP Moldovai (užbaigta)	20 000 000	–	–	–
MFP IV Ukrainai (užbaigta)	500 000 000	–	–	–
MFP II Jordanijai (užbaigta)	–	–	–	–
MFP III Jordanijai (užbaigta)	100 000 000	200 000 000	–	200 000 000
MFP II Tunisui (užbaigta)	–	–	–	–
MFP Moldovai	–	–	35 000 000	35 000 000
Skubi MFP Ukrainai	–	–	1 200 000 000	–
Išskirtinė MFP Ukrainai	–	–	6 000 000 000	–
MFP Moldovai padidinimas	–	–	–	140 000 000
MFP+ Ukrainai	–	–	–	18 000 000 000
Išmokėta MFP paskolų, iš viso	640 000 000	200 000 000	7 235 000 000	18 375 000 000
COVID-19 MFP operacijos:				
MFP Sakartvelui (iš dalies išmokėta)	75 000 000	–	–	–
MFP Moldovai (užbaigta)	50 000 000	50 000 000	–	–
MFP Ukrainai (užbaigta)	600 000 000	600 000 000	–	–
MFP Jordanijai (užbaigta)	150 000 000	50 000 000	–	–
MFP Tunisui (užbaigta)	–	300 000 000	300 000 000	–
MFP Albanijai (užbaigta)	–	180 000 000	–	–
MFP Bosnijai ir Hercegovinai (iš dalies išmokėta)	–	125 000 000	–	–
MFP Kosovui (užbaigta)	50 000 000	50 000 000	–	–
MFP Juodkalnijai (užbaigta)	30 000 000	30 000 000	–	–
MFP Šiaurės Makedonijai (užbaigta)	80 000 000	80 000 000	–	–
Išmokėta COVID-19 MFP paskolų, iš viso	1 035 000 000	1 465 000 000	300 000 000	–
Išmokėta visų MFP paskolų, iš viso	1 675 000 000	1 665 000 000	7 535 000 000	18 375 000 000

¹⁵ Lentelėje neatsižvelgiama į jokių pasiūlymus dėl naujų MFP operacijų po 2023 m. balandžio mėn.